

שְׁכַתוֹב (שמות כ) לֹא תִשָּׂא, כִּי הִיא
מִצּוֹת עֲשֵׂה, כִּשְׂהִיא בְּאֲמַת,
שְׁכַתוֹב (ירמיה יד) וְנִשְׁבַּעַת חִי ה'
בְּאֲמַת. וְכַתוֹב (דברים ו) וּבִשְׁמוֹ
תִּשְׁבַּע.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (שמות
כ), בְּסוּד הַבְּרִית, שֶׁהוּא יְסוּד,
שְׂאֵחוֹז בּוֹ יוֹסֵף. וְעַל כֵּן נִקְרָא
שַׁבָּת. שֶׁהָרִי יוֹסֵף נִקְרָא כֵל, וְגַם
שַׁבָּת נִקְרָאת כֵל, מִשּׁוּם שֶׁכֵּל
הָעֵנֵג וְהַתְּפִנוּק יוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ,
לְקַיֵּם אֶת כֵּל הָעוֹלָמוֹת. וְעַל כֵּן
שַׁבָּת כְּלוּלָה מִעֲשֵׂה וּמִלֵּא תַעֲשֵׂה,
מִשּׁוּם שֶׁגַם יוֹסֵף כְּכוֹר, שְׁנוּטֵל
שְׁנֵי חֲלָקִים.

בֹּא וְרֵא, כְּתוֹב בַּדְּבָרוֹת בְּמִשְׁנֵה
תוֹרָה, (דברים ה) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ
מִשֶּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה עַל
כֵּן צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת. כֵּאֵן מְלֻמֶּדֶת אוֹתָנוּ
הַתּוֹרָה סוּד עֲלִיּוֹן, שֶׁהָרִי הַצַּדִּיק
הֵהוּא שְׁנִמְכָר לְעֶבֶד בְּמִצְרַיִם
וְחָלְלוּ אוֹתוֹ, כִּנְגֻדוֹ הוּא זְכוֹר אֶת
יוֹם הַשַּׁבָּת. וּמִשּׁוּם כֵּן אָמַר לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל:
בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, תִּהְיוּ זוֹכְרִים אֶת
הַצַּדִּיק הֵהוּא שְׁנִמְכָר עַל יָדְכֶם,
וְהִיא עֶבֶד לְמִצְרַיִם, וּבַחֲטָא
הֵהוּא נִגְזַר עֲלֵיכֶם לְהַשְׁתַּעֲבֵד
בְּמִצְרַיִם וּלְכַפֵּר עַל הַחֲטָא הֵהוּא
שֶׁמְכַרְתֶּם אוֹתוֹ. שְׁמְרוּ אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת וַיִּמְחַל לָכֶם, שֶׁהָרִי יוֹם
הַשַּׁבָּת הוּא כִּנְגֻדוֹ.

כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּסוּד הָאֲמוּנָה:
הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן הוּא כִּנְגֻד אֲבֵרָהִם.
זֶהוּ שְׁכַתוֹב (תהלים נב) חֶסֶד אֵל כֹּל
הַיּוֹם. הַיּוֹם הַשְּׁנִי כִּנְגֻד יִצְחָק,
וּמִשּׁוּם כֵּן יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. הַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי כִּנְגֻד יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הַקּוֹ
הָאֲמֻצְעִי, וּמִשּׁוּם כֵּן כְּתוֹב בּוֹ
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית (בראשית א) יִקְוּ
הַמִּים.

דְּכַתִּיב לֹא תִשָּׂא. הָכִי (דף נה ע"א) אִיהִי מִצּוֹת
עֲשֵׂה, כִּד אִיהִי בְּאֲמַת, דְּכַתִּיב (ירמיה ד ב) וְנִשְׁבַּעַתָּ
חִי ה' בְּאֲמַת. וְכַתִּיב (דברים ו יג) וּבִשְׁמוֹ תִּשְׁבַּע.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת (שמות כ ח), בְּרִזָּא דְּבְרִית,
דְּאִיהוּ יְסוּד, דְּאֶחִיד בֵּיהּ יוֹסֵף. וְעַל דָּא
אֶקְרִי שַׁבָּת. דְּהָא יוֹסֵף כֹּל אֶקְרִי, וְשַׁבָּת נְמִי
אֶקְרִי כֹל. בְּגִין דְּכֹל עֵינוֹגָא וְתַפְנוּקָא נְפִיק
מִנֵּיהּ, לְקַיִּמָא לְעֵלְמִין כְּלָהוּ. וְעַל דָּא שַׁבָּת
כְּלִילָא מִעֲשֵׂה וְלֵא תַעֲשֵׂה. בְּגִין דְּיוֹסֵף נְמִי
בּוֹכְרָא, דְּנִטִּיל תְּרִין חוֹלְקִין.

הָא חֲזִי, כְּתִיב בַּדְּבָרוֹת בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, (דברים ה
טו) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ
ה' אֱלֹהֶיךָ מִשֶּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה עַל
כֵּן צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. הָכֵא
אוֹלִיף לָן אוֹרִייתָא רִזָּא עֵילְאָה, דְּהָא הֵהוּא
צַדִּיקָא דְּאִזְדַּבֵּן לְעַבְדָּא בְּמִצְרַיִם, וְאַחִילוּ לֵיהּ.
לְקַבְּלֵיהּ אִיהוּ זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. וּבְגִין כֵּן
אָמַר לוֹן קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַעוּ
מִנְכוֹן הוּוּ דְּכִירִין הֵהוּא צַדִּיקָא דְּאִזְדַּבֵּן עַל
יְדֵיכוֹ, וְהוּוּ לְעַבְדָּא בְּמִצְרַיִם, וּבַהֵהוּא חוֹבָא
אֲתַגְזַר עֲלֵיכוֹ לְאַשְׁתַּעֲבָדָא בְּמִצְרַיִם, וּלְכַפֵּרָא
הֵהוּא חוֹבָה דְּזַבִּינְתוֹן לֵיהּ. נְטָרוּ יוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא, וַיִּשְׁתַּבֵּיך לְכוֹן, דְּהָא יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא
לְקַבְּלֵיהּ אִיהוּ.

בְּרֵאשִׁית בְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא. יוֹמָא קְדָמָא, לְקַבְּלֵיהּ דְּאֲבֵרָהִם. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (תהלים נב ג) חֶסֶד אֵל כֹּל הַיּוֹם. יוֹמָא
תְּנִינָא, לְקַבְּלֵיהּ דְּיִצְחָק. וּבְגִין כֵּן בֵּיהּ יִתִּיב
קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִידָן עֲלֵמָא. יוֹמָא תְּלִיתָא
לְקַבְּלֵיהּ דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ קוֹ הָאֲמֻצְעִי, וּבְגִין כֵּן
כְּתִיב בֵּיהּ בְּעוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, (בראשית א ט) יִקְוּ
הַמִּים.